

U. B. BERGEN

16/1.43
Ms. 156819

22

MOT SEER
7. januar 1944

Kai Munk er blitt myrdet av danske nazister. 4 væpnete menn trængte sig inn i leiligheten hans og førte ham med sig til en plantasje i nærheten, der hans lik blev funnet tirsdag.

Det var ikke nok for nazistene at de knøst den danske dikterpresten, at de forbed hans skuespill og begrenset hans virksomhet til den lille menighet i Jylland. Fra prekestolen ble han en leder i kampen mot undertrykkene. Som Brand slyngtet han ut sitt krav til mennesket, kravet om at tenke stort, om at leve livet etter idealene og ta de ytterste konsekvenser av det. Han var våbneløs, men han siet likevel et våpen som var sterkere enn tyskernes krigsmaskin, et våpen som barbarerne stod hjelpeløse og uforstående overfor. Mot nazistenes revolvere satte Kai Munk sin ånd, sin overlegne og gjensæmtrængende tanke. Med dette seiret han. Hans ideer kunne ikke nazistene beseire, derfor måtte de drepe ham selv.

Som om dette kan hjelpe dem! Tyskerne kan trampe Europa under fot, plyndre og slå ned. Motstandsånden dreper de ikke. De kan myrde Kai Munks legeme, men hans åndsverk, hans tanker, er udødelige. De vil leve videre og gi kraft til alle dem som kjemper mot barbari og undertrykkelse.

Vi vet at ånd er evig
og liv vil alltid gro.

Det norske politis opprydningsarbeide etter krigen (Norges-Nytt)

Den norske regjering har utnevnt en politichef som får ansvaret for arrettingen av forredere og krigsforbrytere i Norge når landet er befridd. Dette er den første utnevnelse av denne art som noget okkupert lands regjering har foretatt. Den nye politichef er Andreas Aulie som i 1942 blev kaldt til London av justisministren. Han var senest statsadvokat i Bergen. I et intervju uttaler den nyutnevnte politichef:

Det blir en viktig oppgave for politiet at sørge for at alle som har gjort sig skyldige i forbryteriske handlinger under okkupasjonen arreteres og straffes uten ophold."

Den utnevnelse av norsk politichef som fandt sted i statsråd er et overordentlig viktig ledd i det arbeide som nu pågår for å forberede oppgjøret med de tyske og quislingske forredere og krigsforbrytere i Norge. I samband med dette organisasjonsarbeide pågår også for full kraft en omfattende innsamling av bevismateriale til bruk ved oppgjøret. Det foreligger allerede et meget stort materiale som dreier sig både om de store forbrytere og deres medarbeidere, agenter og lakeier langt ned gjennom gradene. Det er ikke så få navn som allerede står på listene, og ikke flere kommer til etterhvert. Det skal ikke lykkes nogen av dem som har gått landets fiender til hånd, å slippe fra sitt ansvar. Hverd som er særlig egnet at vekke tilfredshet, er at mn når det gjølder oppgjøret etter krigen akter å gå raskt og effektivt til verks. Det er en nødvendig process som må ha sin gang. Den må preges av det alvor og den rettsfølelse som skal være en berørende sølle under vår kamp. Jo før det er overstått jo bedre. Oppgjøret er intet mål, men en nødvendig operasjon som må til før vårt folk, befridd for kreftbyllen, kan gå friskt og målbevisst inn for fredens byggende gjerning.

Det er en sur jobb å seile til sjøs i denne krigen. Norske sjøfolk har gått til denne jobben, ikke nettopp uten å kny-de vilde ikke være nordmenn ellers-men uten betenkning for selve jobben og med en selvfølgelig kvalitet i utførelsen som også er norsk tradisjon. Men de glemmer ikke at de er frie norske borgere som har sociale rettigheter å verne om, og nye å kjempe frem. Den norske sjømann er realist, han går nok gjerne inn for en ide men han forlanger at der ligger noget håndfast bak ideen. Der blir seilt inn nogen millioner i denne jobben, og det er med disse millionene den norske krigsinnsats blir finansiert. Det er den nøkterne bakgrunn for sjøfolkets krav på å kikkelige materielle kår under arbeidet.

Hvordan forholder det sig egentlig med de norske hyrene idag? Handelsdepartementet opplyser at de norske hyrene er på nivå med de høieste hyrer som betales av de forenede nasjonene, bortset fra Amerika. De krigersikotillegg som norske sjøfolk fikk i begynnelsen av krigen før Norge kom med, har man ikke kunnet opretholde. Nu er sjøfolkene mobilisert til krigstjeneste og gjør en innsats for landet som andre krigsdeltakere.

Men arbeidsplikten tilsjes, som Norge ved provisorisk anordning av 12. desember 1941 innførte i likhet med flere andre krigsførende nasjoner, har ført til at også statsmagtens har fått større forpliktelser. Arbeidsplikten medfører at endel sjøfolk til stadighet må gå og vente på hyre-enten det nu gjelder å vente på nybygninger eller reparasjoner, eller de skal danne en reserve for skib som kommer inn og trenger komplettering av mannskapet. På grunn av dette er de avskåret fra å ta annen beskjeftigelse eller hyre på andre lands båter, og det er litet rimelig at de på den måten skal være avskåret fra inntekt.

Allierte land som England, Nederland etc. har derfor innført et system med kontinuerlig lønn for sjøfolk som oppholder sig i land uten å være menstret på noe bestemt skib. Også norske sjøfolk har fått en lignende ordning. De er forpliktet til å oppholde sig i visse bestemte havnebyer-pooler-mens de er i land og i denne får de utbetalt en oppholdsgodtgjørelse som varierer mellom ti og fem ten shilling døgnet i England efter graden av ens stilling-feruten at de har fast ventehyre, som er satt til 80% av gjennomsnittshyren for den mannskapsgruppe de hører inn under. Spørsmålet om lønn efter kvalifikasjoner har også meldt sig i samme forbindelse, for efter anordning om arbeidsplikt er der adgang til om nødvendig å anvise sjøfolk arbeide i lavere stilling enn de har kvalifikasjoner til. Her er der utarbeidet regler for å rette på de urettferdige forhold som kan oppstå.

En annen sak som departementet arbeider med, er lønn under krigsfangenskap. Militære krigsfanger får lønn under fangenskap, såvel menige som officerer. Derimot har norske sjøfolk i handelsmarinen ikke kommet inn under denne regle, og de er jo i like høi grad i krigstjeneste og utsat for at komme i krigsfangenskap, som de militære. Her har man også mønster i engelsk og nederlandsk praksis, for der er sjøfolkene i handelsmarinen stilt på like linje med de militære og får tilsvarende lønn under fangenskap.

Fra Tannlegefronten

Vi berettet i et tidligere nummer av tvisen fra kampen mellom tannlegene og NS om lisensavgiften til Norges tannlegeforbund. Det viste sig at kompromissløsningen ikke førte frem. Fylkesfører Astrup var selvsagt klar over at tannlegenes front hadde fått en brosjø og utnyttet sukresen. Deponeringen av avgiften på operatørens konto ble ikke godtet og pengene ble sendt tilbake, mens truselen om formuessinndragning ble opprettholdt. Flertallet av tannlegene var da av den mening at det ikke var noe annet å gjøre enn å betale. Et mindretall var dog av den mening at man burde nekte. Resultatet ble at avgiften ble betalt, men hver enkelt sendte med en skriftlig protest hvor man hevdet at man anså avgiften ulovlig, og at man bare betalte under truselen om å innlede etter loven om stats- og folkefiendtlig virksomhet.

Nyhete mandag - torsdag kveld.

Offensiven vest for Kiew har tatt en faretruende utvikling for tyskerne. B.B.C. militære medarbeider skriver at den tyske armé ikke har hatt en så voldsom krise siden 1918. For 14 dager siden stod tyskerne like vest for Kiew; nå har de byen 250 km bak seg. Tirsdag ble det meldt fra Stalins hovedkvarter at kosakkpatruljer som de første russiske styrker hadde rykket over den polske grensen av 1939. Det er ikke klart enda om det dreier seg om tropper som kommer fra Novograd Volinsk eller Olevsk. Russerne konsoliderer nå stillingene sine ved grensen, mens fremmarsjen fortsetter mot den lille, polske byen Sarny. Kanskje enda viktigere er fremstøtet mot Romania. 140 km s.v. for Kiew inntok den røde her onsdag Berditsjev etter 5 dagers voldsomme kamper. Den presser nå på mot Vinnitsa og Bneritsa med øket kraft. Fallt disse stillingene, vil tyskerne miste den eneste skikkelige jernbanen de har vestover fra Odessa. Ved erobringen av Bel Tserkov, 80 km sør for Kiew iikk den russiske fremrykkingen mot Bug utgjort den andre flanken samtidig som en ny trussel ble rettet mot tyskerne i Dnjeprbuken. Russerne fortsetter hurtig fremmarsjen og har erobret et sted 65 km sør for Bel Tserkov. De 60 tyske divisjonene i Dnjeprbuken (ca. 750.000 mann, er ved tapet av denne nøkkelposisjonen kommet i en meget farlig stilling. - I Aviterussland har russerne forlagt tyngdepunktet til området nord for Bevel der de har ryddet hele jernbanen til Velikie Luki for tyskere

Den polske regjering i London har sendt ut en erklæring i anledning av at russiske styrker har overskredet den polske grensen av 1939. Det heter i erklæringen at nyheten fyller den polske nasjon med håpet om at beirielsen nærmer seg. Den polske nasjon og regjering har rett til å vente seg full rettferdighet og gjenoppretting når landet er beiridd for fienden. Polakkene har aldri anerkjent og vil aldri anerkjenne noen overenskomst som bygger på makt. Den polske regjering er overbevist om at den russiske regjering ikke vil unnlate å respektere de rettigheter som tilkommer Polens republikk og folk. Det var ut fra denne overbevisning at regjeringen den 27/10-43 oppfordret motstandsbevegelsene til å kjempe mot de tyske tropper, unndra enhver konflikt med russerne og å gå i samarbeid med de russiske styrker person den diplomatiske forbindelse mellom Polen og Russland skulle bli gjenopprettet. Hvis en polsk-russisk traktat var kommet tidligere, ville de polske patrioter ha vært i stand til å koordinere sine operasjoner med den russiske overkommandos. Den polske regjering fremhever at en slik traktat framleis vil være den mest tilfredsstillende løsning.

Det er brutt ut mytteri blandt de ungarske tropper på østfronten. Over hele Bulgaria er der alvorlige antityske demonstrasjoner.

I helgen kastet tunge britiske bomberly 2 ganger over 1.000 tonn bomber mot Berlin. Svenske iakttagere sier at 1 mill. mennesker, av Berlins innbyggere, er blitt hjemløse p.g.a. bombingene. Allierte flyer i disse dagene rettet kraftige angrep mot Kiel, Munster og Vest-Tyskland. Pas de Calais-området er blitt angrepet ustanselig 7 dager i trekk. I et av angrepene deltok nesten 1300 ily.

I året som gikk har det allierte flyvåpen kastet 157.000 tonn bomber mot Tyskland og tyskokkupert område, derav mer enn 87 % mot selve Tyskland. Samtidig har tyskere flygere kastet nesten 25.000 tonn bomber mot England.

I Italia har indiske avdelinger av 8. arme inntatt en viktig høyde nær Rollo nord for Ortona. 5. arme har innledet et nytt angrep i fjellene sørst for Cassino. Det kjempes i gatene i S. Vittori, som er nøkkelen til Kassino-dalen. Allierte bomberly har tross uarlige vær utført vidstrakte operasjoner over tyskbesatt område i Italia og Jugoslavia. Andre maskiner har bombet Dukeniza, 70 km sør for Sofia. I Middelhavet har britiske ubater senket 8 tyske og tyskkontrollerte skip.

Fra Jugoslavia meldes at Titos folkeher har slått tilbake den tyske offensiv i Bosnia. Jugoslaverne har rykket inn i tyskernes viktige administrasjonssentrum Banja Luka hvor der kjempes heitlig i gatene. I Epeiros i Hellas har greske patrioter slått tilbake alle angrep fra tyske styrker på 7.000 mann.

Den midlertidige franske rådsforsamling møtte for annen gang i Algir tirsdag. Bl.a. behandlet man kolonispørsmål, finansielle problemer og opprettelsen av en provisorisk regjering så snart Frankrike er beridd. Times skriver at selv om rådsforsamlingen er midlertidig, er den i praksis jevnbyrdig med en nasjonalforsamling. Mange av medlemmene er fra motstandsbevegelsene, og man ser i Algir atskillige kjente ansikter fra Deputeretkammeret.

I det fjørste øste øker amerikanerne sitt press både på New Britain og New Guinea. Allierte har oppnådd treffere på 2 tunge japanske kryssere og 2 destroyere og gjennomført vidstrakte bombeangrep. Det meldes om innbrann både i Burma og Kina.

Roosevelt melder i en rapport at det til 30/11-43 var blitt levert varer gjennom låne- og leieloven for 18.600 mill. dollars. Derav har Russland mottatt for 3.550 mill og Storbritannia for 1.980 mill.

Den tyske riksregjering har gitt ungdomsleder Axmann fullmakt til å utstede en forordning som går ut på at 10 års gamle barn kan benyttes til arbeidstjeneste. Dette viser at Tysklands største problem er mangelen på arbeidskraft. Det er klart at mange av disse barna vil bli nyttet i fabrikker. 15 års gutter har alt lenge vært med i brann- og luftvern, 12 års gutter har vært på landarbeid og 16 åringene innkalles til de vepnete styrker. På denne måten må selv barn være med på å forsøke å utsette nasistenes nederlag enna en kort tid.

Direktøren for den tyske sentraladministrasjon for skipsbyggingen, Rudolf Bloom av firma Bloom og Voss, er tradd tilbake fra sin stilling etter at han i ørst hadde inspisert alle tyske skipsverft. Han er Tysklands fremste sakkyndige på skipsbyggingens område. Etter sine reiser er han tyensynlig kommet til det resultat at bedriftene ikke vil være i stand til å gjennomføre det oppsatte arbeidsprogram. Hans etterfølger, mercker, regnes ikke som sakkyndig.